

Robert Graves (24 lipca 1895 w Wimbledonie - 7 grudnia 1985 w Dejà, Majorka)

Ten pisarz urodzony w Wimbledonie
pisał o Klaudiuszu i jego żonie,
oboje ożyli
i od tamtej chwili
są nam bliscy na wyciągnięte dłonie.

(ebs)

Robert Graves - angielski poeta, prozaik i badacz mitologii, autor około 140 książek.

Robert von Ranke-Graves urodził się 24 lipca 1895 w Wimbledonie, podmiejskiej dzielnicy południowo-zachodniego Londynu jako syn irlandzkiego pisarza Alfreda Percevala Gravesa i Amalie von Ranke, ciotecznej wnuczki niemieckiego historyka Leopolda von Ranke. Philip Graves, brat przyrodni ojca, był cenionym korespondentem *Timesa* w Konstantynopolu, gdzie po pierwszej wojnie światowej zdemaskował "Protokoły mędrców Syjonu" jako antysemityczną mistyfikację.

Robert Graves w młodości uczestniczył w I wojnie światowej, został ciężko ranny w bitwie nad Sommą. Pierwsze swe utwory stworzył w czasie I wojny światowej.

<https://www.youtube.com/watch?v=jDTKpSOFqMg>

Po wojnie studiował filologię i historię w Oksfordzie. W latach 1926-1927 wykładał literaturę angielską na uniwersytecie w Kairze.

Początkowo, jeszcze jako student, pisał wiersze, doświadczenia pierwszej wojny światowej sprawiły, że jego poezja nabrała głębi. Popularność zdobył dzięki powieściom historycznym, głównie z czasów starożytnych: "Ja, Klaudiusz" (1934), "Klaudiusz i Messalina" (1934), "Córka Homera" oraz opracowaniom dotyczącym mitologii: "Mity greckie" (1955) (wyd. polskie: PIW 1967, 1982) i "Mity hebrajskie" (1964).

Książka "Ja, Klaudiusz" znalazła się na liście 100 najlepszych powieści wszech czasów tygodnika *TIME*.

Na odrębną wzmiankę zasługuje jego autobiografia wojenna: "Wszystkiemu do widzenia" (1929) i jej ciąg dalszy "But It Still Goes On" (1930). Opublikował m.in. także powieść satyryczno-obyczajową "Brazowa Antigua" (1936).

Od 1929 do wybuchu wojny domowej w Hiszpanii mieszkał w Dejà na Majorce, gdzie od 1932 urządził sobie dom Finca Ca N'Alluny (niespełna sto lat wcześniej w pobliskiej Valdemossie mieszkał Chopin z George Sand). Tam powstały jego dwie najświetniejsze powieści o cesarzu Klaudiuszu ("*I Claudius*" i "*Claudius the God*", w tłum. polskim "Klaudiusz i Messalina", sfilmowane w 1937 w reżyserii Josefa von Sternberga z Charlesem Laughtonem w roli Klaudiusza i Merle Oberon jako Messaliny, w 1976 powstał miniserial z udziałem Derka Jacobi).

Podczas drugiej wojny światowej mieszkał w Devon. Był wtedy sąsiadem Agathy Christie, z którą się zaprzyjaźnił i która zadedykowała mu powieść kryminalną "Krótko przed północą". W tym czasie napisał książkę "Herkules z mojej załogi" (również pod tytułem "Wyprawa po Złote Runo") [1].

Od 1946 na stałe zamieszkał na Majorce. W tym w latach 1961-1966 wykładał poetykę na Oksfordzie.

Pisarz i jego żona przyjaźnili się blisko z Avą Gardner. Gwiazda w swojej autobiografii "Ava My Story" wspominała pobyty w Deià jako coś "nieporównanie najwspanialszego w jej życiu". Graves poświęcił jej tomik poezji.

<https://www.youtube.com/watch?v=AqX9sXWkUo>

Zmarł 7 grudnia 1985 w Deià na Majorce.

- *Nie znam pisarza, który po otrzymaniu nagrody Nobla napisałby coś, co warte jest czytania.*

"Ja, Klaudiusz" - pełna, odrestaurowana wersja serialu z pamiętnym dubbingiem:

<https://www.youtube.com/watch?v=d89JiaLtgqY>

Opowiadający swe losy Klaudiusz jest członkiem cesarskiej rodziny. Kuternoga i jakała, przystosowuje się do sytuacji udając głupca, dzięki czemu walcząca o władzę i mordująca się nawzajem rodzina pozostawia go przy życiu. Wydrwiany i pogardzany przez wszystkich jest bystrym obserwatorem rzeczywistości i stosunków panujących na dworze cesarskim. Po morderstwie Kaliguli nieoczekiwanie Klaudiusz zostaje obwołany cezarem.

- *Za dziesięć lat i dni pięćdziesiąt trzy
Klau-Klau otrzyma, czego każdy pragnie,
□Lecz czego sam bynajmniej nie pożąda□
Pochlebcy wtedy otoczą go rojem,□
A on będzie jakał, stękał, chromał
□I ślina będzie mu po brodzie ciekła.
□Lecz w dziewiętnaście wieków po swej śmierci,
□Kiedy na zawsze wreszcie oniemieje,□
Klau-Klau-Klaudiusz przemówi wyraźnie.*

(przepowiednia Sybilli)

- *Mania triumfów była prawdziwym przekleństwem dla Rzymu. Ileż to niepotrzebnych wojen stoczono jedynie dlatego, że wodzowie pragnęli w blasku chwały i w wieńcu na głowie przejechać ulicami Rzymu. ("Ja, Klaudiusz", tł. Stefan Essmanowski)*
- *Nie mszczę się nigdy, chyba zmuszony przysięgą lub w obronie własnej. Moim zdaniem zło jest samo w sobie karą. Chcę tylko poznać prawdę. ("Ja, Klaudiusz")*
- *Prawdziwy historyk stoi zawsze ponad zamieszkami politycznymi swojej epoki. ("Ja, Klaudiusz", słowa włożone w usta Klaudiusza)*
- *Zaraz na pierwszej lekcji Atenodor zapowiedział, że nie zamierza uczyć mnie faktów, ale należytego ich rozumienia.*
- *Zazwyczaj nie cierpię wygrywania, gdyż pozwala mi wejrzeć głębiej w serca moich pozornie najserdeczniejszych przyjaciół. Najlepsi z nich przegrywają do mnie z żalem; uważają za niesprawiedliwość, aby bogowie dodawali temu, który jest cesarzem i panem niezmiernych bogactw. (August w liście o grze w kości.)*
- *Tyrania wyrządza największą krzywdę tym, że odwodzi ludzi od cnoty. Tyrania uczy pochlebstwa i nikczemnej bojaźni. Pod rządami tyrana jesteśmy jako trzcina gnąca się pod podmuchem wiatru. Brak serca u człowieka jest wielką i niewybaczalną wadą, jeśli towarzyszy mu rozrzutność, samolubstwo, lenistwo, niechlujstwo, nabiera jednak zupełnie innego charakteru, jeśli występuje w parze z niezmożoną energią, umiłowaniem porządku i*

dobrych obyczajów. Wtedy staje się zaletą bogów. (...) jedynym rozumnym usprawiedliwieniem władcy jest chęć uniknięcia rządów ludzi mniej utalentowanych niż on sam. (...) Religijny fanatyzm jest najniebezpieczniejszą formą szaleństwa. ("Klaudiusz i Messalina", tł. Stefan Essmanowski)

*

dom na Majorce, galeria

pobyt w Polsce w październiku 1974, fot. Rab Shiel

zdjęcia z Majorki, rok 1957 i 1959, autorstwa Toma Weedona (1908-1959)